

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats 10 céntims.

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, núm. 20, botiga.
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

D. JOAN PRIM.

...ous va inaugurar-se solemnement l'estàtua del general Prim, en lo Parch de Barcelona. Y dich que va inaugurar-se solemnement perque va intervenir-hi en primera linea l'arcalde de las patillas, lo ciudatá benemérit, lo solemne D. Francisco de Paula.

L'estàtua, deguda al artista Sr. Puigjener, s'aixeca sobre un pedestal de marmol fosch, com lo porvenir de la nació espanyola, de un color indefinit com las ideas dels homes que la gobernan, desde que va restaurar-se lo trono dels Borbons.

L'héroo dels Castillejos está montat sobre un magnífich caball. No traslubeix tant l'impetu de la pitrada qu'era tal volta 'l'instintiu del seu carácter enter y viril, com la majestat y l'arrogancia.

No es lo Prim que imagina 'l'poble, arruixat y valent, prompte en sas resolucions, enérgich en sas obras; no es lo llamp de la guerra, que ab l'espasa á la má exterminava als seus enemichs, ni es tampoch lo llamp de la política, que ab sos fulgors repentins iluminava la conciencia pública. Lo Prim de l'estàtua no es més que una traducció als tristos temps actuals de aquell geni polítich y militar, que disposava un dia de la sort de la nació espanyola. Es un general de parada.

No 'm refereixo al mérit artístich de l'estàtua, sino als pensaments que desperta, pensaments lamentables, que fan girar los ulls al rededor, per contemplar per tot arréu degeneració, decaïment, miseria y vergonya.

Lo millor monument del general Prim no será may l'obra del cisell de cap escultor. Sa figura es massa gran, massa gegantesca, perque una simple representació artístich pugabarcarla.

Prim encarna a un temps lo sant amor á la patria y l'impuls de las ideas liberals y democráticas.

La seva historia es una epopeya. Nascut de una modesta familia de la ciutat de Reus, escalá, batentse ab la facció, los primers graus de la milícia. A copia de valor, pero de un valor inverossimil, exposant la vida cent cops cada dia, regant á cada punt ab la seva sanch los camps de batalla 's conquista un nom y una posició militar digne d'enveja.

Més tart intervé en los trastorns á que dona lloch la insurrecció de la jamancia y per un moment s'ofusca la popularitat que tenia al'ansada. La idea liberal que posteriorment havia de donar-li tant forta preponderancia, no havia germinat encare dintre de la seva conciencia. Continuava sent lo militar, afanyós d'

hassanyas; no havia nascut encare l'home públich. Per templar lo seu carácter d'acer faltava la reacció moderada ab tot lo seu descaro y ab totas las sevas indignitats; faltávali veure al poble befat, escarnit, insultat y maltractat, clamant llibertat y justicia. Prompte havia de donarse á coneixe en las Córts, com un adalit convensut y enérgich de la causa liberal.

A la famosa guerra de Africa, tant rica en glorias com pobre en resultats, degué 'l general Prim inmortal renom y una reputació militar que 'l colocá en primera línea. Castillejos, Tetuán y Vad-Ras, son las tres planas més brillants de aquella campanya, y Prim lo nom que més dignament figura en ellas.

Poch temps després de la pau feya aquella hombrada de retirar-se de Méjich per no ferse cómplice de las perfidias napoleónicas, acte ab que acreditá sas altas condicions de inteligencia y d'energia.

La reacció política, un moment interrompuda, per donar lloch á patrióticas empresas, torná á envenenar-se, y Prim acceptá 'l reto dels seus enemichs.

Desde 'l dia que va llansarse al carrer per primera vegada, las aspiracions liberals tenian assegurada la victoria. Bastava que las acadillés lo general Prim. Lo destronament dels Borbons estava decretat; tota resistencia era inútil, un dia ó altre havia de cumplir-se la sentència.

Se sublevá Cadiz, y adelantantse Prim als generals unionistas, imprimí á la gloriosa revolució de setembre, aquell esperit democrátich que havia de sobreviurela.

Durant lo período revolucionari, ocupá sempre 'l primer lloch. Polítich expert, orador eloqüent, home d'Estat sense rival, la revolució, descarrilada un moment del seu objecte, per culpa de tots, va viure empero mentes va viure 'l general Prim.

Traidora emboscada li arrebatá l'existencia. Los trabucassos del carrer del Turch, avuy encare no castigats, feriren de mort á la Revolució de setembre, encarnada en lo general Prim.

Viuen encara ab lo recort d'ella aspiracions y desitjos, que un dia ó altre haurán de cumplir-se y realitzar-se; pero 'l fet revolucionari, la primera y més vigorosa etapa de la Revolució terminá 'l dia fatal, en que 'l poder s'escapava de las fredas mans de aquell gran cadáver, digne eternament de l'admiració del poble.

Barcelona ha pagat al ilustre catalá un petit deute de agrahiment.

Durant la cerimonia verificada antes de ahir hém vist encare un grapat de aquells voluntaris, que á las ordres del general Prim, culliren lloers inmortalis en terras africanas.

Pero al costat de aquells héroes modestos [quants personatjes inflats! quants insignificancias vanitosas! quants liliptienses, removentse alrededor de l'estàtua! Tristos restos degenerats de aquella época de grandesa!

Semblava que l'estàtua del general Prim, després

de dedicar una mirada carinyosa als honrats voluntaris, ne llansava un' altre de indignació y despreci, sobre 'ls que dihentse liberals, s'han atrevit á posar en las esuelas de invitació, qu'era precis assistir á la inauguració del monument, desprenentse de tota passió política.

L'home que un dia, referintse á cert fet, va dir que jamay, jamay, jamay se realisaria, exclamaria avuy al contemplar tanta mesquindat y tanta petitesa:

—Jamay, jamay, jamay seréu dignes de posarvos lo meu nom als llabis.

P. K.

ESPASAS.

CONVENSUTS de la importancia que han adquirit avuy las qüestions militars y del interés que inspiran á tots los bons espanyols, hem celebrat una conferencia ab una persona del art, ab lo propòsit de formarnos una idea exacta de la situació y del desenllás probable de las dificultats presents.

Creyém que 'ls nostres lectors llegirán ab gust la ressenya de la conversa que vam sostenir ab l'aludida persona, advertintlos que transcribim la conferencia en la mateixa llengua y ab las mateixas paraulas usadas pel nostre interlocutor, perque temém desvirtuarlas traduhintlas al catalá corrent.

Y prou preámbuls: entrém en materia.

La conferencia va tenir lloch al ayre libre. Després dels saludos y frases de cortesia que son de rúbrica, varem abordar l'assumpto.

—Quin concepte té format sobre las modificacions que 's projectan?

—Mu güeno. El general Cassola es hombre que sab lo que se fá.

—Es dir que creu necessarias aquestas reformas?

—Las reformas siempre convienen; sobre tot en las cosas tronadas El échercit necesita unos buenos surchits, porque de lo contrario...

—Del contrari, qué?

—Qué sabe un! Me parece que si no lo remiendan, no hará nunca rés de bó.

—Quins son, segons vosté, los militars de més talla, en los presents instants?

—Eso salta á la vista. Salamanca, Martínez Campos, López Dominguez y Cassola.

—Qué pot esperarse de 'n Salamanca?

—Cualquier cosa. Es un cheneral que enrahona mucho y que tiene disposición para tot. A él tanto se le dá ponerse al davant d' un cos d' échercit com dintré de una cocina; tan bien le dirichirá una carga de caballeria com una truya con guisantes.

—Pero... ¿s' pot pendre en serio un home aixís?

—Ya lo creo! Tota la táctica moderna se funda en cortar y envolver.

—Y qué!

—Y él ab tanta facilidad le corta un bistech como le envuelve una libra de chocolate.

—Diuen que ara s'ha fet conservador.
 —Es molt possible, porque no 's pot ser buen cocinero sin entender algo en conservas.
 —Y Martinez Campos ¿que li sembla?
 —Bastante feo; especialmente quan va con el casco hace reir; pero por lo demás, es un hombre completo.
 —¿Sempre m'ho he pensat aixís?
 —No se ria usted, que lo digo formalment.
 —Ab tot, jo crech que ha perdut gran part del seu antich prestigi.
 —¡Ah! Eso sí: hoy ya no sirve para ministro de la guerra, porque ya se ha vist que no corta ni pincha.
 —¿Y pels demés carrecs serveix al menos?
 —¡Ah! no; per los demés tampoco.
 —Pues sent aixís ¿per qué serveix?
 —Yo le diré á V. ¿Sabe usted para qué sirve el huevo quan balla?
 —No.
 —Pues Martinez Campos es un huevo bailando. Entreté á los chiquillos y dona tono de respetabilidad á la situación. Es un adorno tradicional y nada más.
 —Pa: sém á n' en Lopez Dominguez. ¿Qué me 'n diu d'aquest general?
 —Pues le digo que es muy particular. Se ha dejado escapar una pila de ocasiones propicias para calzarse las botas, y hoy se vé reduhit á tener que ir con espadnyas.
 —Siga com vulga, es una figura de molt relleu, y 'm sembla que sempre que li passi pel cap podrá reconquistar la popularitat perduda.
 —¡Quia! Aquestas cosas son com la fé y la virginidad; la popularidad no se pierde más que una vegada. Si el *cheneral* no viviese de *menchar* y de beber, lo que es de su prestigio no viviria mucho, porque ya casi no n'hi queda.
 —Y pues ¿á qui podrém confiar la reforma y millora del exercit? ¿A n' en Cassola?
 —Por fuerza; á falta de pan... ya sabe V. lo demés. No quedando Prims ni O'donells, hemos de pasarnos con Cassolas.
 —Si; pero no falta qui tem que aquest home puga convertirse en un Boulanger...
 —No haga cap cas de esas tonterias. Yo sé muy bien quien es aquest militar, y... pero dispénseme usted, veo el cabo que se acosta: no podemos hablar más.

Vam despedirnos del municipal—perque municipal era 'l nostre interlocutor, com los lectors ja haurán comprés—y aqui va donar fi la interessant conferencia.

FANTASTICH.

ER telégrafo va comunicarse á la premsa la següent noticia:
 «Lo príncep Selim, fill gran del Sultan, ha entrat á l' harém y s'ha apossat de una hermosa circassiana, favorita del seu pare. Se tem un gran escándol.»

¡Magnífich argument per una opereta bufa de aparato!

A Sant Sadurní de Noya s'ha celebrat un meeting per combatre l'adulteració dels vins, que de un quant temps ensa ha adquirit proporcions colossals.

Actualment funcionan, que se sápija, las següents fábricas: 1 á Moncada, 3 á Vilassar, 3 á Sant Cugat del Vallés, 1 á Sant Andreu de Palomar, 2 á Sant Martí de Provensals, 3 á Caldas de Montbuy, 1 á Torredembarra, 1 á Molins de Rey, 1 á Canet de Mar, 1 á Vilanova y 1 á Barcelona.

Lo vi artificial es mil vegadas pitjor que la filoxera. La filoxera fa mal als ceps; mentres que 'l vi artificial fa mal al home que 'l béu.

Y ara aném sumant ventatjes conseguidas ab los tractats de comers que 'ns havian de fer felissos.

Sense fixarnos en las moltas fábricas que plegan, ni ab los fabricants que *quiebran*, dels quals se 'n conatan alguns cada senmana, ara resulta que aquells rius de vi que haviam d'enviar á Fransa, á Alemania, á Inglaterra, á tot lo món, fins ara no surten de las bótas dels pobres culliters. Lo vi no 's vén á cap preu.

En cambi 'ls esperits alemanys entran casi de franch, y la fabricació del vi artificial adquireix un desarrollo considerable.

Resultat positiu dels tractats de comers: pobresa y veneno.

No varem ser convidats á la inauguració de la *Barriada modelo* que, destinada á familias obreras, s'está construhint á las Corts de Sarriá.

Si 'l fet de no invitar á la CAMPANA sigué un olvit, ho celebrém; si 'ls iniciadors de aquell acte procediren intencionadament los hi agrahim.

Alló més que un acte encaminat á la emancipació de la classe obrera, sigué una competencia de dinastisme, en la qual hi prengueren part desde las autoritats al president de la *Redención*, Sr. Ramos, que desde las filas del partit federal s'ha convertit en admirador y poeta- incenser de la monarquia.

Bon profit li fassan los beneficis que aquest cambi puga reportarli.

Paraulas de 'n Romero Robledo:

«La reunió dels jefes á Aranjuez y la celebració dels últims banquetes, justifican l'existencia de l'associació militar republicana.»

Estich segur que si jo hagués dit una cosa semblant, lo fiscal me denunciaria.

Peró en aquest punt parlo per boca de *gancho*.

Es á dir: per boca de Romero Robledo.

Lo partit conservador de Méjich está tant enamorat del rey de las húngaras, que segons diuen pensa contractarlo de jefe.

Per mi que se 'l quedin. Y si s'ha de donar alguna cosa per torna, que la demanin.

Sols desitjo que 'l mano en tant brillant esfera, segueixi la carrera de Maximiliano.

Ab motiu del primer aniversari del natalici de don Alfonso XIII s'ha concedit indult de la meytat de la pena als militars que van pendre part en los successos de setembre del any passat, de lo que me 'n alegro molt.

També han sigut indultats alguns criminals de delictes comuns, de lo qual ni me 'n alegro, ni ho sento.

Dels únichs de qui 'l govern no s'ha recordat poch ni molt, es de's periodistas.

Per aquests no hi ha hagut indult, ni rebaixa de pena, ni rés.

Aixís, aixís.

Lo delictes de sabé escriure ha de pagarse car.

Al mateix Sagasta, quan redactava la *Iberia* van condemnarlo á mort.

Y ha hagut de cumplir la pena.

Perque, pels partits liberals, bèn mort está.

Trasladémnos per un moment á Pamplona, ahont celebran cada any una professó dedicada á la Verge del Cami.

Aquest any un canonge s'ha negat á fer la prédica, alegant qu'ell no sab predicar sino lo que sent, y que dupta del miracle, objecte de la professó.

Pel mateix motiu no va assistirhi 'l cabildo catedral, duhent l'empenyo fins al extrem de no permetre que 's toquessen las campanas.

A la parroquia de Sant Joan diu que hi ha dos bandos: lo dels canonges y 'l dels feligresos.

Daria qualsevol cosa per saber quin dia aniran á castanyas. Créguin que faria expressament un viatge á Pamplona.

En Martinez Campos ha organísat associacions militars per la defensa de certs objectes.

Peró ara, ab motiu de's projectes del general Cassola, los militars se bellugan, menjan junts, brindan y s'entregan á certas expansions que fan arrufar lo nas al héroe de Sagunto.

Amigo, aixó de las associacions son com los verbs, que poden conjugarse per activa y per passiva.

Ha passat una llarga y penosa malaltia lo jove advocat D. Carlos Bés, president del comité posibilista de Tortosa.

Fem vots ardents per que tant simpátich y valios republicá, acabi de conseguir lo restabliment de la seva salut, unint lo nostre desitj al de tots los correligionaris de la provincia de Tarragona entre 'ls quals gosa de tant merescudas simpatias.

CARTAS DE FORA.—Després de haver prés una part molt activa en las eleccions municipals, anant de casa en casa á conquistar vots, l'Economista de Sant Hipólit de Voltregá, 'l diumenje següent feya un sermó demanant que 'l perdonessin per si havia ofés á ningú. A qui ha de demanarlo, si per cas, es al bisbe de Vich, que 'ls havia recomenat vivament que s'abstinguessen de pendre part en las eleccions. ¡Quánta hipocresia! Y tot perque 'l poble visca baix lo domini dels neos que viuhén rodejats de mossos de l'Esquadra y que de las 10 del vespre en amunt fan anar á retiro á tothom com si fossen criaturas!

A Tallendre 'l rector va anunciar que prompte passarian cosas en aquell poble que no han passat may á Cerdanya. ¿Saben perqué? Perque 4 ó 5 vehins no han anat á confessar. Lo rector diu que no vol responsabilitats, y que per aixó 'ls ho prevé per endavant.—Vaja, que lo que no passarà ni á Tallendre, ni á cap més poble son las monedas de cinch duros falsas.

Lo rector de Alcover ha nombrat una comissió

de senyoras perque vagin de casa en casa á recullir limosnas destinadas al Papa. Y pregunta 'l que 'ns en via la noticia: ¿no fora millor ocorre ab aquestas limosnas á las moltas personas necessitadas de la població? Si 'l rector té ganas de favorir al Papa, podria emplear las quantiosas limosnas que 's recullen en l'hermita del Remy del terma de aquella vila.

Gran escándol diumenje passat en los carrers de Montblancher. Uns joves de Valls havian anat á véure una professó, y sobre si havian de descubrirse ó no va embestirlos un capellá, després lo rector y per fi de festa l'autoritat de aquella vila, que tractava de posarlos presos. Tant los uns com los altres haurian de saber que sobre aquest particular hi ha sentencias dictadas pels tribunals de justicia, en virtud de las quals, si hi ha qui té 'l dret de divertirse fent professons, ningú pot obligar als ciutadans á costiparse per donarlos gust.

UN CONSELL D'AMICH.

¡Tan mateix es cert que 's casa, don Anton? ¡Ja ha bèn pensat las terribles conseqüencias que aquest pas li pot portar? ¡Ja sab que 'ls lloguers dels pisos consumen un dineral y que avuy dia 'ls queviures no 's pod'n tocar de cars? ¡Ja está en erat del que costa un vestit ab farbalans. de aquestos que las senyoras acostuman á porta? ¡Ja sab que...? En fi, es molt probable que vosté á la seva edat no ignori aquestas cosetas que casi bèn tothom sab, y crech que, si vol casarse, ja tindrà bèn calculat lo que gasta un matrimoni en xacolata, vi, pa, carn, peix, gallina, tocino, ous, mocadors de mocar, llensols, fregalls, carbó, teyas, oli, pebre, saltumant, y otras y otras mil cosetas d'extricta necessitat en una familia honrada que viu un xiquet com cal. Pero lo que vosté ignora, —y ho proba al doná aquest pas com qui diu á las palpentas.— es l'insigne disbarat que fa de torná á casarse anant las cosas com van, y molt més tenint en compte lo interessant paperas que avuy vosté representa en lo teatro nacional.

Un home felis y viuudo, un mortal emancipat, que ara retirava á altra hora y 's podia presentar allí hont li dongués la gana, sense portar ningú al bras que li digués:—¡Ay, jo 'm canso! ¡Ay, jo me 'n vull entornar! ¡Ay, demá 'm durás á l'ópera! ¡Ay, avuy se dona un ball!...— ¡cóm ha de pogué avenirse á la esclavitut moral que porta en si 'l matrimoni? ¡Ja ho ha pensat bé, company? Comensi per ferse carrech de que 'ls debers conjugals li absorbiran moltas horas, que després li faltarán per contentá á ne 'n Romero quan se 'l posi á bescantar, per atendre á en Salamanca si vé á ensenyarli 'ls seus plans, per da instruccions á en Silveia y per contentá á en Pidal.

Anirá á un negoci serio y 's topará ab un cunyat; correrá al Congrés un dia y 'l sogre 'l deturarà; estarà contestant cartas y li entrarà algun criat anunciantli una cosina ó un cosí que no ha vist may.

Y no li dich res si 's troba ab que, passats alguns anys, lo rodejan nit y dia una récua de xavals. Figúris que 'l un mou gresca, que 'l altre no vol callar, que la mena té la rosa, que 'l nen li posa caixals, y que en un moment solemne en que vosté está arreglant un discurs per l'Academia, me li surt un bordegás y li estira la levita

cribant:—¡Aném á nan-ná!— Créguim, lo lance es més serio de lo que s'ha figurat: aquesta cosa, un cop feta, no 's pot desfer, ja se sab. Mediti, pensi, calculi pésiho bèn ab serenitat, y si després continúa aferrat ab lo seu plan, casis, que jo no m'hi oposo, visqui bèn felis molts anys,

RANXO Y SAFARRANXO.

Encare que 'ls sabres grossos
de tant cridar se reventin,

lo ranxó 's farà ab cassola,
y qui no 'n vulga que 'l deixi.